

Előfizetési árak:
 A kiadóhivatalban átvéve:
 Egész évre . . . 8 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 „ — „
 Helyben házhoz hordva:
 Egész évre . . . 10 frt — kr.
 Negyedévre . . . 2 frt 50 kr.
 Vidékre postán szállítva:
 Egész évre . . . 12 frt — kr.
 Negyedévre . . . 3 „ — „

TISZÁNTÚL

Megjelenik minden nap a hétfői és ünnep utáni napok kivételével
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Apáca u. 3. sz.
 A szerkesztőség kéziratok visszaszolgáltatására vagy megőrzésére nem vállalkozik.
 Előfizetések és hirdetések a kiadóhivatalhoz intézendők.

POLITIKAI NAPILAP.

Egyes szám ára 4 kr.

NAGYVÁRAD, április 23.

Nemzeti Ideál.

»Valumbrose nem tud spanyolul — lehetetlen!

Bolinbroke nem tud angolul — ez nem lehet!

Caraman nem tud francziául — ez tréfa!

Gróf Nádasdy nem tud magyarul — *de hisz ez természetes!*

Széchenyi István írta-e sorokat. Ábrányi Kornél átvette Nemzeti Ideáljába s mikor könyvét átolvastuk, szinte kedvünk volna öfödikül odasorolni a fentebbiekhez, hogy:

Ábrányi könyvet ír s nem tudja, mit és miért ír?

De hisz ez természetes!

*

Két czimet adott ifj. Ábrányi Kornél legújabb nagy publicisztikai művének. Egyik: »Magyarország közléte az ezredik évforduló korszakában«; másik: »Nemzeti Ideál.«

Hatalmas két czim. Méltó róluk 400 oldalas kötetet írni. Csak az a kis hiba esett meg, hogy 400 nagy nyolczadrétű oldalon úgy az egyik, mint a másik czimnek megfelelő tartalom a mentül kevesebb található.

De azért nagyon érdekes könyv ez. Kiáltó tanúságul szolgál annak, micsoda tévedésekre, sőt tévesztésekre juthat olyan szubjektív természet, mint ifj. Ábrányi Kornél, ha objektív, nyugodt vizsgálatot kívánó tárggyal foglalkozik.

Érzem én a Nemzeti Ideál minden sorából, mi volt szerzőjének célja: kimutatni a demokracia létjogát, sőt felsőbb-ségét s végül odaállítani a magyar elé: ime, itt a nemzeti ideál! Méltányolni tudom azt a lelkesedést, melylyel tárgyával foglalkozott, azt a szorgalmat, melylyel hatalmas könyvét megírta. S mikor rátekintek ennyi lelkesedés, ennyi szorgalom eredményére, erre a narancsszinü borítékos könyvre, szinte önkéntelenül felsóhajtok:

Hogy ennyi tűz és buzgalom — mind hiába volt!

*

Három főrésze oszlik a Nemzeti Ideál. Egyikben az idegenekről, másikban a magyarországi zsidókról, harmadikban a hadseregről szól s következtetéseknek eredményét összegezi a negyedik kis rész, a »demokracia« néhány oldalán.

Igaz ugyan, hogy a munka első czime Magyarország közléte igéri. Igaz

az is, hogy közéletünknek a fölvetett három kivül még számos fontos, sőt életkérdése van, a melyeket a tárgyalás vagy éppen nem, vagy csak úgy felületesen érint. Hanem ezt ne feszegessük. Elég lesz, ha a fölvetett három kérdésben kapunk megfelelő tájékoztatást.

Az idegenek . . . igen, ez kitünő tárgy lesz, a melynek keretén belül a demokracia nevében sujtó mennyköveket lehet eregetni a nemesség, a konzervativizmus ellen. Itt majd ki lehet mutatni, hogy nem az »exkluziv konzervativizmus«, hanem a szabadelvű demokracia volt és lesz a magyarság fennmaradásának kizárólagos tényezője.

Csak azt kell mellette elfeledni, hogy mihelyt a demokracziát ilyen kizárólagos tényezőül állítjuk oda, az is éppen olyan »exkluziv« lesz, mint a milyen Ábrányi szerint a konzervativ irány.

Mit tesz tehát Ábrányi?

Felállítja azt az elméletet, hogy a magyar nemzet szemében az, a ki nem volt vér az ő véreből, mindig *megbízhatatlannak* tünt fel. Ezt a megbízhatatlansági szemüveget feltéve, gondosan végigböngészi az egész magyar történelmet, lefesti a városi polgárok szomorú, elnyomott voltát, korholja a nemességet, mely nyolczszázados vezérszerepe alatt csak rugni tudta a városi elemet, a demokracziának akkori kizárólagos képviselőit; kijut a támadásból Széchenyi nemes lelkének is, a kit köpenyegforgatásról, a demokracia utjáról letéréssel vádolni nem áttal s mikor rámagyarázta néhány történelmi eseményre az ő legújabb találmányát, a megbízhatatlanság elméletét, diadalmasan oda mutat: ime! az arisztokrata magyarság támadásai daczára a városok idegen demokrata polgársága mégis minden alkalommal megmaradt hazafiasnak, a magyar állam erős várának.

Közönséges gondolkozással azt mondhatnók ugyan, hogy hiszen ha engem, mint idegent, valahol nem látnak szívesen, hát egyszerűen hátat fordítok s megyek oda, a honnan jöttem. De nem kell evvel vezetni ad absurdum az okoskodást. Hivatkozunk a történelemre, mint Ábrányi. Ott van a számos kedvezmény, melyeket királyaink a polgári bevándorlónak adtak. Ott van a nemzetnek, az arisztokratikus, gögös nemességnek hozzájárulása a városok, a demokrata városok fejlesztéséhez a Corpus Jurisban. Mert azt talán csak nem gondolja Ábrányi, hogy Magyarországon — Árpádok első évtizedeit kivéve — a nemzet, a

bizalmatlan nemzet akarata ellenére lehetett volna törvényt hozni?

A kiváltság leveleket még csak tekinthetjük pusztán királyi akarat tényeinek; törvényt — soha!

Nos akkor esik Ábrányi okoskodásának a célja. A mint azelőtt, úgy ma is szívesen lát a magyar mindenkit, a ki vele a közös boldogulásra törekszik. Hogy pedig hajdan is voltak, ma is vannak az idegenek közt ádáz ellenségei a magyarságnak, hogy ezeknek hajdan sem zengtek, ma sem zeng senki dicshimnuszokat, azt talán Ábrányi ur is belátja.

Az idegenek beolvastása tehát nem a demokracia kiváltsága.

És a 140 oldalas részben négyoldal szól az ezredik évforduló napjairól: a többi történelmi szemüvegezés.

A humanizmus, a türelem jelszavain lovagló, devalójában mindeniktől távol járó XIX. század végén van-e hálásabb téma, mint a zsidók sorsán keseregni? Szépen ki lehet színezni a »középkori barbár« felfogást. Rá lehet mutatni a zsidó szorgalmára — a mit én ismerek el legjobban — rá a magyar gentry és fiatal-ság léha időtöltéseire — a mit én fájlalok legjobban — s akkor ismét odakiáltani a tömegnek: ime, a demokracia, mely ezt a fajt egyedül tudja megbecsülni!

Ismét jön 70 oldalnyi történelmi visszapillantás. Itt már tényekkel találkozunk, amelyeket kár volt olyan részletesen előadni s keményen védelmezni; ismertük és elismertük régóta. Nem akarván az antiszemitizmus vádját fejemre zudítani, itt csak egy állítást kívánok bővebb figyelemmel vizsgálni.

Ábrányi szerint a magyar faj többségében a zsidóság jelentékeny számmal szerepel. Elismerem. De mi következik ebből? Az, hogy míg a magyarság csak ezzel a nagyrészt külföldi bevándorlással szaporodó elemmel tudja százalékszámát a nemzetiségekkel szemben fenntartani s némileg emelni, az oláh, a tót, a német ugyanezt megteszi — saját erejéből, külső segítség nélkül. Lehet, hibázom, de én nem tudok ezen valami nagyon örülni.

*

És a jelenkorról szól 16, mondó tizenhat oldal.

*

Ha Tisza Kálmán olvasta a Nemzeti Ideált, bizonyára az utolsó, a hadsereg-

SZALMAKALAP

készítményeimet a
 t. vevőközönség
 kényelmére

REICHARD

áruházában

Nagyvárad Fő-utca, Orsolya-zárda épület,

helyeztem el, hol **egyes darabok is gyári árbán** árusítottak.

Tisztelettel

FRIEDLÄNDER HERMANN.

Telephon összeköttetés!

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

ról szóló fejezet nyerte meg tetszését leginkább. Ez valódi ok nyomozó bebizonyítása a közös hadsereg jogos fennállásának. Elkéseredve olvastam e lapokat és egy illúzióval szegényebb, de egy tanulsággal gazdagabb lettem. Beismerem, hogy tényleg a magyar nemesség megbocáthatatlan közönye hozta létre az 1715. VIII. törvénycikket, a melyet Deák Ferencz maga is »rossz törvénynek« nevezett, a mely a magyar állandó hadsereget az uralkodó förtétlen rendelkezése alá s így az osztrákosító törekvések védtelen zsákmányul odadobta. Beismerem, hogy törvényhozásunk másfél százados keresztül a sereg magyar szellemére nem is gondolt. De talán ez ok lenne a lemondásra? Ellenkezésképp! A mit az ősök vétkeztek, ki kell pótolnunk nekünk s nem nyugodni bele Ábrányi módjára a hadsereg kizárólagos német jellegébe. Vagy talán szerinte ez is »nemzeti ideál«?

Tehát az Ábrányi-féle demokratságnak is egyik dicső elve: a lemondás!

Jó lesz megjegyezni.

Valószínűleg ennek a vadonat új külön demokracziának egyik alaptétele a királyi abszolútizmus is, a melyet műve 280. oldalán Ábrányi nyíltan jogosnak tart. Idézi ugyanis I. Lipót döllyfős leiratát, melyben kijelenti, hogy »Jogában állana ugyan ő császári és királyi felségének ezen ország (Magyarország) számára, melyet . . . övéinek (t. i. nem a magyarok) vérével részint a lázadók, részint a törökök kezéből visszaszerzett, új törvényeket szabni . . . s alkalmas és szelid törvények szerint (értsd: abszolút módon) kormányozni, mind a mellett vele született kegyelmességéből akarja, hogy ezentul is érvényességgel birjanak a régi törvények« stb. Ezt a döllyfős, minden jogot, királyi szót és szent esküt lábba tipró förmédvényt Ábrányi nem átállja így kommentálni: *Vagyis a nemrég felfüggesztett magyar alkotmányt királyi kegye-*

lemből kapja vala vissza Magyarország. De hisz akkor hogy merünk mi alkotmányunk történelmi, szakadatlan fejlődésével dicsekedni! Octroyált alkotmány lenne ez is, a mit királyi kegyelem adott, épp úgy el is vehet.

Hogy ily kiváló publiczista ennyire félreismeri a magyar közjogot, ennyire nem látja, hogy az alkotmány visszaállítása nem a királyi kegyelem, hanem a királyi kötelesség ténye, a jogtalan felfüggesztés helyrehozása!

Mit szóljunk akkor az osztrák jogszokhoz?

A jelenkorról ismét mentül kevesebbet hallunk.

Tehát az első czimnek a könyv nem felel meg.

Kerestem a második czimnek, a nemzeti ideálnak kitejtését.

És láttam az egész könyvön végig húzódní a demokraczia dicsőítését és a végén olvastam a sejtett következtetést:

Mi tehát a demokraczia?

Ez a magyar »Nemzeti Ideál!«

Soha! Az Ábrányi-féle megalázkodás, jogfeladó demokraczia legkevésbé. Nemzeti ideálunk volt nekünk abban az időben is, midőn még a demokracziáról szó sem volt. *A magyar nemzet nagysága és egysége* — igenis, ez volt, ez ma is a nemzeti ideál (ezt maga Ábrányi sem tagadja). Ennek az eszményképnek megközelítésére törekedett Magyarország különféle időkben különböző eszközökkel. Hajdan az arisztokrata szellem vezetett, ma a demokrata irány van tulsulyban, a jövőben — ki tudná megmondani, mi lesz a jövőben? De egyik irány a másikat soha sem mellőzhette. A vezérszerep változott, a cél soha.

Demokrata vagyok meggyőződésből; de első sorban magyar. A doktrinér demokrata mellőzheti az arisztokracziát, a tényleges viszonyok nem. Már pedig a levegőben fellegvárakat építeni soha ki

nem vihető mesékből — ez nem demokrata, még kevésbé magyar politika.

Mi tehát az igazi demokraczia?

Modern eszköz a nemzeti ideál megközelítéséhez, a magyar nemzet nagyságához és egységéhez.

Ábrányi demokracziájáról — talán jó már most hallgatni.

Elég annyi, hogy a »Nemzeti Ideál« nem a nemzeti ideált mutatta meg.

A demokracziának pedig nem használt, hanem ártott, mikor ferde, hamis fogalmakat olvasott rá.

Mire való hát ezt a könyvet megírni?

Radványi Aladár.

ORSZAGGYÜLES

A képviselőház ülése.

Budapest, ápril 23.

Elnök: Láng Lajos fél 11 órakor megnyitja az ülést, hitelesíti a múlt ülés jegyzőkönyvét.

Elnök bemutatja több község kérvényét a földadó leszállításáért és a tözsedadó behozataláért.

Napirenden van

a kongrua

tárgyalásának folytatása.

Buzáth Ferencz: A jelenjavaslat az egyházi politikai törvények következménye, mert az állam kötelessége az egyházaknak az egyházi politikai törvények életbeléptetése által megcsappant jövedelmekért kárpótlást nyújtani. Hogy a protestáns egyházak ma még nem igen érzik a felekezetenküliségről szóló törvények hatását, annak oka az, hogy az egyház kötelekéből kilépők az egyházuknak még legalább 5 évig adót kell fizetniük.

Az anyakönyvvezetők fizetése máig már vagy másfél milliójába került az államnak, mely szépen lehetett volna ebből a lelkészek jövedelmét kiegészíteni.

A jelen javaslatból kiviláglik, hogy a miniszternek nincs komoly szándéka a lelkészek helyzetén javítani. Midőn a néppárt a protestánsok autonómiáját védi, egyttal szabadságot véd. A néppárt a szabadelvű eszmék védője. (Helyeslés a néppárton).

A protestánsok, kik hazafiságukat mindig

A „TISZANTUL“ TÁRCZÁJA.

Magda.

Irta: Deér.

I.

Néha, néha ugy elkalandozik a lelkem. Elszáll innen a zajos, fullasztó levegője nagy város poros, rideg utairól, hogy megpihenjen egy kicsiny falu virágos, himes rétein, zöldvetéses mezőin, madárdalos, illatos erdein.

És én végigkalandozom ezeket a lankás, fiatalos illatu helyeket. A lelkem fürdik a kéjben, az örömben. Pedig ez csak gondolat, pusztá életnélküli gondolat.

De nekem oly jól esik még a gondolata is, ha visszaszállhatok abba a kis faluba; ha lelkemet megfüröszthetem ott a kertek alatt végig csobogó, kicsiny patak csevegő habjaiban, ha végigjárhatok a kisdud falu akáczfával szegélyezett utcáin; ha betekinthetek az ismerősök, a régi jó emberek szegény, paraszti házikóiba.

Emlékek, régi kedves emlékek fűznek e helyhez. Boldogságom, gyermekálmaim hajnali rózsás ábrándjai, a fiatalos szív első dobbanásai.

És mégis, ha ugy el-elszáll a lelkem ebbe a kis faluba, ugy érzem, hogy a mig egyik fele mosolyog, nevet az emlékek hatása alatt, a másik fele sir, zokog.

Pedig tán nincs is oka rá. Hisz csak egy emléke van szomorú, az is már elmúlt, régen volt. De hát mégis ugy fáj a ráemlékezés, fáj még a gondolata is.

Eszembe jut a Galambos Magda históriája és a lelkem sir.

Elfelejtettem ilyenkor a csobogó patak beszédes habjait, a virágillatos, madárdalos erdőt, a mezőt . . .

Csak a Galambos Magda története jár az eszemben.

II.

Ott abban a kicsiny, akáczfával szegélyezett faluban laktak Galambosék. Olyan egyszerű, paraszti emberek voltak. Igaz becsületességben, szegénységben éltek. Hárman voltak. Az öreg Galambos bácsi, a gazda, aztán a felesége, meg a lányok, a szépséges Magda.

Mert hát szép volt ez a leány, mint a frissen esett harmattól ragyogó frissen fakadt gyöngyvirág.

Szerették is az öregek és vigyáztak rá, mint a szemük fényére.

Pedig nem kellett rá olyan igen vigyázni, mert jó volt az a leány, tiszta, mint maga az ártatlanság.

Hire is járt az egész környékben és biz sok deli legény felejtetterajta a tekintetét Magda ringó természet, meg azon hajnalpiros arcán.

De Magda nyugodtan állta ki a legények tekintetét, csak ugy néha-néha pirult el.

Hanem hát biz' vele is megesett az, a mi más leánynyal. Egyszer biz' ugy érezte ő is, hogy a szive hangosabban ver a kacabajkája alatt s valami édes-keserű érzés szállja meg a lelkét. Olyan volt ez az érzés, mint a vadgalamb bugása. Kedves, szivhez szóló és mégis olyan keserves.

Hogy pedig ez így esett, abban a főbenjáró bűnös Bojtor Andris volt, ez a tagbaszakadt, szép szál legény.

Ezen akadt meg Magda szeme, ennél a legénynél felejtette ott Magda a szivét.

De hát nem bánta. Mert hát a legény is mélyebben nézett a leány két ibolyakék szemébe s ugy örült, ujjongott a lelke, mikor megtudta, hogy a legény sem idegenkedik tőle. Megértették ők egymást szépen.

Ugy történt pedig a dolog, hogy Magda a kertben babrált egyet-mást, mikor a dülő utról csak beszól ám az Andris gyerek.

— Adjon Isten, Magda lelkem. Hát mivel töltöd az időt?

— Fogadj Isten. Hát csak teszkek-veszek egyet-mást itt la.

Es hát csak odasomfordált a kerítéshez a leány. Legalább ugy közelebről jobban megértik egymást.

— Hát édes Magda lelkem, mond csak, gondoltál-e ugy néha én rám is?

A leány biz elpirult erre a kérdésre, de csak nem maradt adós a felelettel.

— Hát csak gondoltam volna ugy — a hogy kelmed én rám.

— No akkor ugyan mindig rólam járt az eszed, mert én ugyancsak mindig rád gondoltok.

Hej de szorosnak érezte erre a néhány szóra Magda a puszléjkját. És az a csalafinta legény még folytatta is.

— Mond meg hát igaz lelkedre, galambom, jó szivvel vagy-e hozzám, szeretsz-e ugy engem, mint a hogy én téged?

bebizonyították, 1790-ben bemutatták hitágazataikat, a zsidók azonban soha, és recipiálva lettek a nélkül, hogy valaki ismerné hitágazataikat.

Rakovszky: Bizony! Ugy van!

Lepsényi: Maga Mezei Mór sem ismeri.

Buzáth: Werner képviselő ur kétségbe vonta a szászok hazafiságát, de csodálatos, csak akkor, mikor a szász képviselők kivonultak a Lloyd-klubból. (Ugy van! Ugy van! a néppárton). Van egy eszmém . . .

Egy hang a jobboldalról: Gyönyörűséges eszme lehet!

Buzáth: Ime, az eszme. A Gellérthegyre állítsanak egy Pantheon, a melybe helyezték el a szabadelvű párt nagy embereit. (Helyeslés és nevetés a néppárton). Elfogadja Zichy János határozati javaslatát.

A vita bezárása.

Elnök: Kíván még valaki szólani? . . . Minthogy senki sem kíván szólani, következnek a záróbeszéd. Szó illeti az előadó urat és Apponyi Albert képviselő urat.

Tuba János előadó: Röviden összegezi a vita anyagát és kijelenti, hogy nincs a politikának egy pontja sem, a hol Zichy Jánossal találkozni.

Thaly: Hát a 67-es alap? (Általános derűtség).

Tuba János ujjal kérdi a Házat, hogy a javaslatot fogadja el. (Helyeslés a jobboldalon.)

Apponyi zárbeszéde.

Apponyi Albert gróf: Nem látja azt a sok megnyugtató momentumot. A javaslattal szemben legfeljebb a szó latin jelentésében lehet szó — *rezignációról*. — Tisza Kálmán szavai sem nyugtatták meg, mert ő az, ki a pártfegyelm korlátait lerombolva a politikai meggyőződés szabad megnyilatkozásának az útját megnyitotta. (Nagy derűtség a baloldalon).

Kijelenti, hogy a Györy Elek módosítványát a saját javaslatához készségesen elfogadja.

Mivel sokan remélnék a részletes vitától üdvös módosításokat, ennek nem akarja útját állani. Fenntartja határozati javaslatát, ha az mellőzhetnék, mégis elfogadja általánosságban a javaslatot, végleges szavazatát azonban a részletes vitában esetleg teendő módosításoktól teszi függővé. Az 1848: XX. t.-cz. §-át egyik tévesen értelmezik úgy, hogy ez a lelkészeknek állami

tisztviselőkké átalakítását célozná. Az 1848: XX. t.-cz. egysy iránya és tartalma világosan igazolja, hogy a lelkészek és felekezeti iskolák költségei állami eszközökkel fedeztessenek. De ez a törvény távolról sem célozza az egyházi javak konfiskálását, vagy az egyházi autonómia csonkítását.

Örömmel konstatálja, hogy a *szekularizáció eszméje itt nem akadt hívekre*.

A katolikus egyházi vagyoni rendezését maguk a katolikus egyház vezető férfiai intézik, és ez be fogja bizonyítani, hogy a katolikus egyház vagyoni helyzete a többi felekezetek között *nem mutat oly óriási vagyoni eltérést*. Nem kívánja, hogy az állam csökkentse a lelkészek számát, de nem látja be, hogy az jogos izgalomra szolgáltatna alapot, ha az állam, a mikor hozzájárulásának arányáról van szó, a segélyezésnél a szükségesség szempontját bírálathoz tárgyává tenné.

A *nem kvalifikált lelkészeknek* a segélyezésből kirekesztése tárgyában felállított követelését nagyon sokan támadták meg. Pedig erre vonatkozó kívánságát kénytelen fenntartani. Az ellen tiltakozik, hogy őt a görög keleti papokkal vagy bárkivel szemben animozitás vezetne. Kifejti, hogy csupán a liturgiát tudó, különben teljesen műveletlen egyének jövedelmének 400 frtra való kiegészítése csak arra vezetne, hogy az egyházak ily egyéneket még nagyobb számban alkalmazna.

A *felekezetnélküliség veszélyes Magyarországra*. Igaz ugyan, hogy a lelkiismeretes szabadságnak ideálja lehet az, hogy a ki nem kíván felekezethez tartozni, ne is kelljen tartoznia. De nem tartja helyesnek, hogy az *állam ugyszólván szítsa a felekezetnélküliséget* intézményes formában.

Hibáztatja újból azt, hogy a kormány az egyházi hatóságok mellőzésével alkudozzék az egyes lelkészekkel.

Nem igaz az, hogy ő és pártja bármilyen irányban gyengíteni akarná az állam szuveren hatalmát. Ha Magyarországon úgy kormányoznának, hogy a kormányt mindig csak az állami érdek, az igazságosság és részrehajlatlanság vezetné, nem kellene, hogy az ellenzék olyan

aggódmakat tápláljon, melyek megnyilatkozását, a miniszter az állami hatalom leszerelésére irányuló tendenciájának nevez.

De ilyen tendenciák mindaddig létezni fognak, míg a kormány ezen az uton halad a párturalom, jogbontás és erőszak fegyverével.

Meggyőződését a vita semmiben sem izgatta meg, sőt megerősítette azt a meggyőződését, hogy a javaslatot az ő javaslata értelmében át kell dolgozni, ennél fogva fenntartja határozati javaslatát. (Lelkes éljenzés a baloldalon.)

Egyház és állam.

Wlassics miniszter áll fel szólásra.

— Szünetet! szünetet! kiáltja a néppárt.

Wlassics: A kormány álláspontját semmi sem gyengítette. Molnár vádolja a kormányt, mert az egyházat szétválasztja a kormány az államtól. Ezzel szemben arra utal, hogy már Wekerle, Szilágyi és Csáky is hangoztatták azt, a mit ő is vall, hogy az egyház és állam közötti ellentétek kiegyenlítésére kell törekedni.

Rakovszky kifelé indul a teremből, a miniszter nagy derűtség között szól utána.

— Kár, hogy Rakovszky képviselő távozik, mert róla is lesz szó.

Erre **Rakovszky** nevetve tér vissza helyére.

Wlassics: Rakovszky, úgy veszem észre, szeret olvasni. Hát ő, mint a ki sokat olvasott, világosítsa fel Molnárt, hogy nem azt az álláspontot érvényesíti, mely őt programjának megfelelően megilleti. Molnárnak éppen az egyház és állam szétválasztás mellett kellene küzdenie, mert az ilyenfajta klerikális ultramontan iskola egy kikölesönözött elvet hirdet, az egyház és állam szétválasztását.

Már Cavour hirdette a coordinationis teoriát, az egyház és állam egymás mellé rendelését, melyet azonban az ultramontanok úgy vették kölcsön, hogy az államnak az egyház alá rendelését kívánják. A néppárt is ilyen szempontokat hirdetett a lefolyt vitában. A király felügyeleti jogával az egyházi hatóságok felett áll, ezt a felügyeleti jogot pedig az 1848-iki törvény értelmében a kormány útján érvényesíti.

Nem fogadja el Apponyi az adózásra vonatkozó javaslatot.

Apponyi szemelől téveszti, hogy a létminimum biztosítása a cél. Apponyi javaslata, bár a legjobb intenció vezette, mégis csak elődálná a dolgot. Kéri a javaslat elfogadását.

Most pirult ám még el csak igazán a leány. Szinte futni szeretett volna erre a kérdésre. De aztán mégis mintha mást gondolt volna.

A legény odavonta a kezét, mert hát a derekát nem érthette el s úgy nézett a leány két szeme között.

A leány nem tudta kiállni ezt a tekintetet. Lesütötte a szemeit s csak úgy beszélt a legényhez, lassan, mint a hajnali szellő susogása.

— Hát minek tagadnám, bizony vonzódok kigyelmed becsületes lelkéhez, szeretem kigyelmedet tiszta, igaz szeretettel.

Erre a vallomásra aztán már csak odavonta a legény Magda feketefürtös fejét a magáéhoz s a kerítésen áthajolva, olyant czuppantott a leány piros orcájára, hogy szinte érezni lehetett abban az egy csókban a legény egész lelkének szerelmét.

De el is szaladt ám Magda a csók után. Csak mikor a pitvarajtóba ért, akkor tekintett vissza még egyszer.

Andris még mindig ott állt a kerítésnél. Magda még egyet intett neki, aztán beszaladt a belső tárbá.

Ugy érezte, hogy minden más körülötte. Szébb, vigabb, ragyogóbb minden. Még az öreg kandur dorombolása is szerelmes muzsikásznak tűnt föl előtte.

Szeretett a leány és boldog volt. Nem gondolt semmi másra szerelmén kívül, nem a multra, nem a jövőre. Bizott mindenben, hitt szerelmében. És csak dalolt, csicsergett, mint a fülemüle ott a kertjük alatt az orgona-bokorban . . .

III.

Itt szeretném befejezni Magda történetét, Itt, a hol még illatos, boldog szerelmes történet.

Mert hát szomorú vége lett Magdának, az ő szerelmének. Nem boldogság fakadt a nyomán, hanem keserű könny, szomorúság . . .

Jól emlékszem még napjára is, amikor szemfedő borult Magda szerelmére.

Ugy husvét felé járt az idő. Én is éppen ott jártam a faluban.

Ünnepre készültek mindenfelé. Tisztogattak mindenhol, hogy az ünnepre rendben legyen minden.

De kétszeres ünnepre vártak Galambosék. A husvét is küszöbön volt, utánna meg Magda lakodalma jött volna.

Igy tervezték meg. De hát ki tehet róla, ha nem úgy esett meg a dolog?

Husvét szombatja volt. Ugy alkonyat felé járt az idő. Mindenki a templomba sietett, hogy ott ünnepeljék meg a feltámadás dicső ünnepét.

Galambosék is templomba készültek. Együtt mentek mind a hárman a templom felé.

Mikor odaértek a bíró házához, a hol a szentegyháznak kanyarodik föl az út, egyszerre nagy lármá, kiabálás hallatszott.

Körülnéztek s látják ám, hogy a felvégről egy kocsi rohan feléjük örült sebességgel. És amikor odaér hozzájuk s fordulni akarna, oda vágódik a szekér a falhoz s csak azt látják ám, hogy egy ember repül ki a kocsiból és terül el az uton hosszan, élettelenül.

Csak mikor odafutnak hozzá, látják ám,

hogy Bojtor Andris teteme az. Akkor már egészen halott volt.

Magda odaborult rá és úgy zokogott. Hivogatta, csalogatta vissza a másvilágról szerelmét, de hát biz nem használt a szava.

Aztán meg egyszerre felugrik a leány, körülhordozza a tekintetet, amely olyan kétségbeesett, zavaros volt. Aztán meg elkezdett kacagni rettenes, vérfagyasztó kacagással.

A toronyban meg megszólaltak a harangok, hangos, érczes szóval hirdelve, hogy a feltámadás nagy napja van ma.

Magda meg csak kacag tovább és csak nézi mint viszik azt az embert, akit ő annyira szeretett.

Nem tudta már, hogy vele vitték az ő boldogságát, szerelmét, mindenét . . .

IV.

Ez a Galambos története. Rövid história az egész, nem is valami szép történet. De hát itt él a lelkemben, itt zsong-bong az agyamban. És így ilyenkor husvétüi időben eszembe jut mindig.

S a mig lelkem ott kalandoz a kis falu ákácshégyélete utcáin, virágos mezőin, rétein, csak odatéved a Galambosék portájára. S látja ott azt a letört virágot halaványan, beesett arcczal, fénytelen szemeivel; hallja a leány halk susogását, aztán meg örületes kacagását.

És ez az oka, hogy a lelkem sir, ha abba a faluba téved. Siratja a szépséges Magda fény nélküli, örömtelen életét.

Szomorú dolog is látni a letört virágot fakadozó hajtásában, alig bimbó korában . . .

Általánosságban elfogadva.

Elnök: Következik a határozati javaslatok feletti szavazás.

Elnök: Elfogadja-e a ház Apponyi javaslatát?

— Igen! Nem!

A többség nem fogadja el.

A többi határozati javaslatot is elvetik.

Elnök: Elfogadja-e a ház a kongrua kiegészítéséről szóló javaslatot?

— Elfogadjuk. (Csak a néppárt maradt ülve.)

Öt perc szünet.

Szünet után

A részletes tárgyalás

során mindjárt a czimnél felszólal Madarász József. Nem akarván minden egyes tételnél felszólalni, már itt indítványozta, hogy a czim egyszerűen hagyassék ki. (Nagy derűtlenség.)

Utánna *Polónyi* és *Thaly* szólottak még.

A gyulai gymnasium.

1892-ben a koronázás 25 éves jubileuma alkalmából a nemes lelkű kath. főnő: Gróf *Wenckheim* Krisztina egy Gyulán a Jézus társasági atyák vezetése alatt létesítendő kath. gymnasium céljaira 50.000 frtot adományozott, amelyekhez *Wenckheim* Ferencz, Henrik, István és Dénes grófok telket és egy hatalmas magtárt ajándékoztak. Az alapítvány kezelése a nagyváradi káptalanra és felügyelete a váradi püspökre bízott.

A gyulaiak e fejedelmi adományozáson fellelkesülve a városi közgyűlésen szintén szép ígéretet és ajánlatot tettek, s több befolyásos helyen is lépéseket tettek, hogy e régi vágyuk teljesülhessen. A dolog azonban lassan-lassan elaludt, mert a szükséges összeg hiányzott. Ez év elején azonban ismét felszínre került a gymnasium ügye, annyival is inkább, mert a szomszédos *Csaba* város lutheránus és *Békés* hely. vallásu gymnasiumának a miniszter államsegélyt adott, úgy, hogy azok a legközelebbi jövőben már 8 osztályúvá fejlődhetnek.

A községi iskolaszék megbízásából a polgári iskola igazgatója egy terjedelmes memorandumot dolgozott ki, melyet a közgyűlés a miniszternek is felterjesztett, s a melyben előadta azon módozatot, a mely szerint a céljának nem megfelelő és ott elég gyakorlati hasznót nem nyújtó polgári iskolát át lehetne alakítani községi gymnasiummá.

A napokban ismét *Rezey* Sylvius kir. tanfelügyelő, úgy látszik felsőbb utasításra, egy értekezletet hívott egybe, amely elhatározta, a közgyűlés útján felkéri a minisztert, hogy a polg. iskola helyett állami gymnasiumot létesítsen.

Azt is elhatározták, hogy a főispán útján megkéri a grófnőt, hogy az 50.000 frtot ezen leendő állami gymnasiumra engedje át. Ez ugyan, ismerve a nemes grófnő kath. lelkületét, reméljük, ki van zárva. De ha mégis megtörténnék, akkor a szép és nemes terv, hogy az alföld középpontján egy kath. gymnasium létesülhessen valaha, örökre agyon van ütve.

Az egész nagy területén a Tiszántul e részének csak három kath. gymnasium van: Nagyváradon, Szegeden, Temesvárott; míg pl. a protestánsoknak, csak itt egy csomóban van négy: *B.-Csaba*, *Békés*, *Szarvas*, *Mező-Tur*; azonkívül állami gymnasiumok vannak: *Aradon*, *Makón*, *Szentesen*, *Szolnokon*. Az a három kath. intézet elég messze van, költséges is, az alföldi szülők nagy részének nincs módja, hogy igen sokszor tehetséges gyermekeiket ezekbe

küldjék a továbbképzésre, inkább nem tanítatják, ha pedig a nem kath. intézetekbe küldik, az bizony katolikus voltuknak, meggyőződésüknek nagy rovására esik. Panaszkodunk, hogy számarányunkhoz képest nincs elég tanult, meggyőződéses kath. emberünk. Nem csoda!... Ezért volna égető szükség a nemes lelkű grófnő szép tervét, a gyulai kath. gymnasiumot, minél előbb megvalósítani. Az állam, tapasztaljuk, nagyon szívesen veszi kezébe az iskolákat, tért igyekszik hódítani; valószínűleg mihamarabb teljesíti a gyulaiak kérését is, hisz, úgy tudjuk, a főispán is rajta van, akkor aztán vége mindennek.

Az illetékes tényezők kétségkívül figyelemmel kísérik a gyulai gymnasium ügyének újabb fejlődését s mindent meg fognak tenni, hogy a *Wenckheim* család bőkezűsége által teremtett alapon tovább építve megvalósíthassák a békési katolikusok óhaját.

A Hunyady gőzmalom elauása.

— A felszámoló-bizottság kérelme a városhoz. —

Nagyvárad, ápril 23.

Nagyvárad város legnagyobb ipartelepe: a Hunyady malom már idestova két éve áll; a kitűnően berendezett telepek gépeit a rozsdá marja, felszerelése korhadnak, s különösen a *László* malom épülete olyan siralmas állapotban van, mint egy elhagyatott, gazda nélküli, romnak szánt kolosszus; a lépcsők, állványok összeromolva csüngnek, a villamos vezetékek összetépve, az üveg lámpákban, göbökben az esővíz gyűlt össze; az udvart felverte a gyp.

Legsajnosabb közzgazdasági és munkásviszonyokra azonban az a körülmény, hogy ilyen hosszú idő óta pár száz szegény munkás kereset nélkül van.

A városi pénztár szintén sokat veszített évenként a telepek szünetelése folytán, közvetvám, közköltsé és más czimeken. Szóval kiszámíthatatlan kárt okozott a malmok üzemének szünetelése.

És még kilátásunk sincs, hogy a nagy apparátussal berendezett három malom a közel jövőben megindíttassék s éreztesse jótékony hatását működésüknek.

Daczára a rendkívüli buzgalomnak, a felszámoló-bizottság nem tudja eladni a malmokat s azok mindjobban vesztenek az értékükből.

Egyesek és vállalatok, a melyekre, mint vevőkre, a felszámolók erősen számítottak, azért vonakodnak a vételtől, mert a Nagyvárad városa által szedett közvetvámokat és más illeteket annyira magasnak találják, hogy a malmok üzemben tartásánál nem látnak elég garanciát a tisztességes polgári házsonra sem.

A felszámoló-bizottság ilyen körülmények között elhatározta, hogy az eladás megkönnyítése és a vevők aggályainak eloszlátása céljából Nagyvárad város jóindulatát veszi igénybe.

Beadványt intézett Nagyvárad városához, a melyben kifejti a Hunyady malom részvénytársaság mai szomorú állapotát; az üzem beszüntetés hátrányát a város és megye közzgazdaságára, valamint azon, fenntebb már említett akadályokat, a melyek a malom eladását hátráltatják, sőt meghusitják.

Kéri a felszámoló-bizottság, hogy a város adja meg a részvénytársaságnak a közvetvámmentességet 10 évre azon feldolgozandó nyers terményekre, a melyekből kikerült örleményeket kiviszik Nagyváradról, s idegen területeken fogyasztják el. Kapcsolatosan pedig azt kéri, hogy az idegen területéről Nagyváradra behozott

örleményekre a mostaninál magasabb vámost vessenek ki.

A kérelmet, mint értesülünk, Nagyvárad város tanácsa véleményezés végett megküldötte a nagyváradi kereskedelmi és iparkamarának.

A kérelem teljesítését részben összeegyeztethetőnek tartjuk a város érdekeivel.

Ha a három malom által feldolgozandó nyers terményekre a 10 évi közvetvámmentességet megadják s a három malom megkezdí üzemét, a munkás viszonyok javulása, néhány száz ember adózőképeségének lehetővé tétele által az ellenértéket megnyeri és még sok tekintetben közvetett és közvetlen hasznót huz. Felmerül azonban az a kérdés, hogy a vámmmentességet nem kell-e akkor a többi malmok részére is megadni?

A kérelem második része, hogy t. i. a behozott örlemények vámját felemelje a város, — semmiesetre sem teljesíthető.

Ez határozottan a közönség rovására menne, mert monopoliumot teremtene a nagyváradi malmok részére.

Hisz most is az a panasz, hogy a jelenleg üzemben levő két nagy gőzmalom kénye-kedvének van kiszolgáltatva a fogyasztó közönség, Mikor a buza ára esett, a malmok emelték a lisztárát.

Olyan eseteket említenek, hogy egyik-másik kereskedő olcsóbban hozatott Aradról, Csabáról, Debreczenből finom lisztet; de közönséges, ugynevezett kenyér lisztet már ott nem kapott, mert a készlet a helyi szükségletre kellett. A nagyváradi gőzmalom tulajdonosok ezeknek a kereskedőknek egyszerűen megtagadták a közönségesebb liszt eladását. Így aztán kénytelenek voltak a kereskedők a finomabb lisztet is, bár drágábban megfizetni a nagyváradi malmosoknak.

Az idegen örlemények megdrágításával tehát a város még jobban kiszolgáltatná a közönséget egyesek kénye-kedvének, nyerészkedésének.

Ilyen körülmények között legfeljebb a kérelem első részét teljesíthetné a város, de a többit nem.

Sokkal könnyebb volna a helyzet s inkább megvédve volna a közönség érdeke, ha Nagyváradon versenyképes és életerős kisebb malmok is működnének, de ezek hiányában mondhatni a két nagyobb gőzmalomra van utalva a közönség.

Mint halljuk, tervben van, hogy még ez évben esetleg több, kisebb méretű gőzmalom épül Nagyváradon.

Budapesti divatlevél.

Ápril 22. 1898.

A mult hetet Debreczenben töltöttem s az utcán sétálva, kétfélét tapasztaltam: hogy a kálvinista Róma leányai közt temérdek szép hölgy található — másodsor pedig azt, hogy ezek a szép hölgyek irgalmatlanul izléstelen kalapokat viselnek. Amint Shakespeare *Macbeth*je az ellenség lomb diszes sisakjain a *Biznam-i* erdőt véli lábra kelní, úgy Debreczenben az ember *Schiras* rózsáligetjeit látja a női kalapokon megelevenedni. Rózsa — még csak hagyján, de láttam egy máskülönbén jól öltözött nőt, kinek horribile dictu! háromféle virág ékesíté fejetetejét: piros pipacs. lila ibolya és sárga primula. Mit szóljunk ahoz, ha egy délutáni komissiót végző *békés* családanya oly kalappal indul utnak, mint egy prédára leső harmadrangu orfeum csillag?! — Igaz, hogy a mai divat protegálja a virágos kalapot — azonban mindent csak okkal, móddal, hogyan,

mikép és mikor — mit aztán megítélni csakis a jó izlés és tapintat dolga.

Daczára a divat a fentemlített szinompompás irányának s igen chic a fekete ruha a mostani idénynek megfelelőleg leginkább könnyű selyemben, jet-gyöngyös övvel és gallér garnitúrával. Az övekben egyáltalán nagy luxus fejlődik ki, különösen divatos a hamis drágakövekkel diszitett csattos, arany, ezüst öv, mely jól veszi ki magát a mérsékelt pötyögős bluzhoz. Legkeresettebb selymek a tafota (csikos vagy koczkás mintájú) a foulard, pougé, melyek aztán a legbizarrabb színeket és mintákat képviselik, és a krep de Chine. Az utóbbi legszebb egy színben, különösen a türkiskék, nilus zöld és egy új nüance egy kékes-rózsaszín.

Csinos a könnyű selyemruha a mostanában oly kedvelt mignon-fodrocskával diszitve, mely a napernyőkre is alkalmaztatik, divatos egyáltalán mindenfajta csipke, rüs, gyöngy és chenille disz. Nagy szerepet játszik továbbá a nyakravaló, legyen az akár selyemből, vagy csipkéből, sőt bársonyból készült. A férfias kis kraváti épp úgy mint a derékig érő, écharpe szerű csokor, mit inkább idősebb nők viselnek.

Keztyűben nagy a luxus. Legelegánsabb még mindig a fehér és halványsárgás, melyet színes, leginkább lila vagy zöld szegély és varrás diszit; a gombokat apró rokokó miniatűrök képezik.

Ami a fátyolt illeti, legdivatosabb benne a mintázott, guirlandos szegélyű tüll, sárga, fekete, fehér és barna színben.

Alexandronna.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

Április 24. A Biharmegyei Casinó közgyűlése d. u. 4 órakor.

Április 24. A rabsegélyező-egylet közgyűlése délelőtt 11 órakor.

Április 30. Berettyó-társulat közgyűlése délelőtt 9 órakor.

Régészeti és történelmi muzeum (Schlauch park) nyitva minden vasár- és ünnepnap d. e. 10 órától fél 1-ig és d. u. 3-5-ig 10 kr-ért. Kedden és csütörtökön d. u. 3-5 óráig 20 kr-ért. Más időben 50 kr.

* **Uj kanonokok.** A tegnapi hivatalos hozza a legfelsőbb kéziratot, a mely Ő Felsége két plebánost, névszerint Ferenczy József ivánkai és Hőnig Vilmos garam-ujfalusi esperes-plebánosokat pozsonyi kanonokokká nevezte ki.

* **Templomszentelési ünnep V-Olasziban.** A várad-olaszi r. kath. plebánia templomban ma, Husvét utáni második vasárnapon nagy egyházi diszszel, bucsuval ülik meg a templomszentelés évfordulóját. A templomszentelési ünnepély alkalmából d. e. 9 órakor körmenet jön ki a templomból s megkerülik a templom előtt álló fájdalmas Szűz szobrát. Dencs János cz. kanonok, esperes-plebános szent misét mond, s utánna szent beszéd lesz.

* **Személyi hír.** Nátafalussy Kornél tanker. kir. főigazgató f. hó 23-án Belényesbe utazott az ottani gör. kath. főgymnasium meglátogatása végett.

* **Április 11-ikének ünneplése az Orsolya szüzek kolostorában.** A negyvennyolczadik törvények szentesítésének ötvenedik évfordulóját tegnap — szent Adalbert napján — ünnepelték meg az Orsolya szüzek zárdájában. Az ünnepély a zárda ünnepélyesen fellobogózott kolostorában folyt le, amelyet a szép számú közönség és az összes tanulók egészen megtöltöttek. Ott volt: *Patotay* László kanonok, *Sipos* Orbán kir. tanfelügyelő, *Szemes* Imre segédtanfelügyelő,

Bulyovszky Józsefné, *Sebestyén* Lajosné, *Sebestyén* nővérek, *Sebő* Anna, *Sipos* Elza, *Maróczy* Mariska stb. stb. A Szózat eléneklése után *Makucz* Ernő a zárda lelkésze tartott hazafias, buzdító beszédet, fejtegette lelkes szavakban a negyvennyolczas vívmányokat és azoknak jelentőségét. A szavak közlőjén jól sikerült *Franczemén* Ilona szavallata, aki Földvári »Szent Istvánját« szavallta oly érzéssel és magasan szárnyaló lelkesedés hangján, hogy mindenkint bámulattal töltött el. Nagyon sikerült a kis *Peiser* Gizike szavallata is, aki magyar ruhában szavallt. Az énekekért, melyek közül a »Balogasszony Anyánk« és főleg a »Rákóczy induló« pombás előadása tűnt ki, *Irsa* Ferencz tanárt illeti az elismerés pálmája. Valóban nagy lelkesedés, nagy szakértelem és pompás fegyelem műve az oly előadás, a mely pl. a Rákóczy Induló-nál valósággal elbűvölte a közönséget. Az a kis sereg, amely a dobogón állott oly bámulatos, tökéletességgel adta elő azt a nehéz darabot, mely sokkal gyakorlottabb énekkarnak is becsületére vált volna. A minden ízében sikerült előadás mély benyomást tett az összegyűlt hazafias közönségre. Ennek a hatása alatt azután *Sipos* Orbán kir. tanfelügyelő lelkes szavakban köszönte meg a zárda vezetőségének a minden ízében sikerült ünnepélyt. Ez az elismerés volt a legszebb jutalom az ünnepély rendezésért.

* **Buzaszentelő.** A tavasz teljes pompájában diszlik; a mezőkön duzzad a sötétzöld vetés. A gazdák örömmel szemlélik az istenáldotta buja gabona táblákat s reménnyel telnek el, hogy fáradságos munkájuk meghozza örvendetes eredményét. A római kath. egyház ősi idők óta ünnepélyesen megáldja Szent Márk napján a vetéseket s Isten bő áldását kéri a mezőkre. A buzaszentelést holnap, hétfőn tartják meg a l. sz. székesegyházban s a többi plebánia templomokban. Alkalmas idő esetén Várad-Velenczén körmenet vonul ki a mezőre.

* **Majusi előléptetések katonáéknál.** Az a rengeteg hosszú névsor, mely a tegnapi hivatalos lap 10 oldalán található, nagy örömet jelent katonáéknál. Első sorban hatalmas mennyiségű csillaghullást, mert hát mindennek ez az igazi alapja; ez sarkal ambícióra, ez ad kedvet, ez a várt és jól eső jutalom. Ritka előléptetés az, a mely ily nagyszámban hozza a magas tiszti rangok adományozását (hiszen mindjárt 2 tábornagyi és 18 altábornagyi rangadományozással kezdődik a rengeteg névsor!) Minket természetesen főleg a helyi érdekű előléptetések érdekelnek. Meglepő azonban, hogy míg a 2 közös gyalogezred, a tüzérség és a huszárok — már a váradiakat érte — mindössze 2 előléptetéssel szerepelnek (s ezek is a 37-es gyalogezrednél), addig a honvédségnél 9 az előléptettek száma. Ugy látszik, hogy ez a sajtósárga arány pregnáns kifejezése a honvédség grata persona voltának. Mi legalább világosan annak látjuk. S bizony örvendünk is rajta. Az előléptettek különben a következők: A 37-es gyalogezred állományába eddig tartozott *Masic* Radoszláv I. osztályu százados őrnagy lett s egyidejűleg a Bosznia-Hercegovinai 1-ső gyalogezredhez helyeztetett át; ugyancsak a 37-es ezredben monte-trbuki lovag *Rizetti* Pál főhadnagy II. osztályu százados lett. A 4-ik honvédezzredben pedig: *Kovács* Sándor őrnagy alezredessé, — *Stadler* János I. osztályu százados őrnagygyá, — *Kepes* Jakab és *Szlányi* István II. osztályu századosok I. osztályu századosokká, — *Fábry* Károly és *Millye* Lajos hadnagyok főhadnagyokká, — dr. *Stacho* Dezső főorvos II. osztályu ezredorvossá, — *Weisz*

Albert II. osztályu százados-kezelőtiszt I. osztályu százados-kezelőtiszté és végül *Lehr* Albert törzs őrmester kezelőtiszt-hadnagygyá (Losonczi) léptek elő. Mind annyiuknak szívből gratulálunk!

* **Az amerikai állampolgárságot nyert kivándoroltakról** következőleg intézkedik egy legújabb kelt belügyminiszteri rendelet:

»Mindazon eredetileg magyar állampolgárok, kik az északamerikai Egyesült-Államokban polgárjogot nyertek és ezen polgárjog megszerzését, vagy az ennek kiállítására feljogosított bármelyik szövetséges állam illetékes hatósága által kiállított és valamely az Unióban székelő osztrák-magyar konzulátus által hitelesített honlevéllel, vagy pedig az északamerikai Egyesült Államokban Washingtonban székelő szövetségi (központi) kormánya által kiállított és az északamerikai Egyesült-Államok budapesti konzulátusa által láttaozott és »Jó« jelzésű igazolási zárrarékul ellátott s csupán az Uniónak valóságos polgára részére kiállítani szokott utlevéllel igazolhatják, Magyarországra való visszatérésük esetén — az 1871. évi XLIII. tv. cikkébe ígatott nemzetközi szerződés II. cikkének 1., 2. és 3. pontban felsorolt esetek kivételével, személyes szabadságukba nem korlátozhatók és jelesül be nem sorozhatók; hanem minden további intézkedés felfüggesztése mellett minden ily esetben, mely a hatóság tudomására jut, a vezetésem alatt álló belügyminiszterium határozata kérendő ki annak jogérvényes megállapítása végett, vajjon az illetőre nézve az idézett nemzetközi szerződésben előírt feltételek csakugyan fennforognak-e, illetőleg, vajjon az illetők az amerikai polgárjogot a szerződés értelmében csakugyan megszerzték-e?»

* **Majláth püspök egyszerűsége.** A fiatal erdélyi püspök legújabb körlevele érdekesen jellemzi a főuri családból származó püspök apostoli egyszerűségét. Majláth püspök ugyanis Rómából visszajövet a bérmálás szentségét fogja kiosztani egyházmegyéjében. Bérmálási körútjában való fogadtatása, lakása és ételmezeje iránt körlevelében a következőleg intézkedik: Tudjátok, így szól a püspök, hogy nem akarok másut lakni, mint a plebánia-épeletben... mert nem illik, hogy az atya más házban tartózkodjék, mint fiáéban. Az étkezés ideje ne terjedjen egy órán túl és szigoruan reudelem, hogy rendkívüli ételekkel vagy italokkal sem nekem, sem magatoknak alkalmatlanságot ne okozatok.

* **Gyorsíró gyűlés.** A nagyváradi gyorsíró egyesület választmányának t. tagjait tisztelettel felkérjük, miszerint a f. hó 24-én — vasárnap — délután 2 órakor rendes helyiségben tartandó választmányi ülésen lehetőleg teljes számban megjelenni sziveskedjenek. Nagyvárad, 1898. április hó 28-án. Dr. Adorján Emil elnök. Tóth Ferencz főjegyző.

* **Halálos szerencsétlenség.** Részletesen megemlékeztünk arról a borzalmas szerencsétlenségről, mely pénteken hajnalban az építés alatt álló honvédhadapród iskolánál történt s melynél Élő Pál munkás a 3-ik emeleti állványokról alázuhant és sebeiben meghalt. A hivatalos vizsgálatot tegnap megejtették s konstátálták, hogy a borzalmas eset véletlen szerencsétlenségből következett be; gondatlanság senkit sem terhel. A vállalatot igen fájdalmasan érintette a végzetes baleset, annál inkább, mert minden óvintézkedést megtettek a szerencsétlenségek megállítására. Intézkedett a vállalkozó cég az elhalt fiatal ember tisztességes eltemetéséről. Azonkívül a szegény özvegynek 500 frtot adtak, s mivel reményteljes állapotban van az özvegy nőnek gyermeke megszületéseig hetenkint 5 frtot utalnak ki. A születendő gyermekről színtén gondoskodni fog a Neuschlöss-cég. — A szerencsétlen ember temetése ma vasárnap lesz a külvároshól.

* **Költőzködők figyelmébe.** Többen tudakozódtak már az után vajjon szabad-e az idén május 1-én, mely vasárnapra esik — költőzködni? Mihez tartás végett közöljük, hogy a vasárnapi munkaszünetéről szóló 1891-ik évi XIII. tcz. nem szól a költőzködéstről, de megengedi a hordárok és targonczásoknak (1891. XIII. tcz. III. 7. p.) a munkát. Legjobb tehát ha a költőztek (butorszállítók, targonczások, hordárok) szóbelileg fordulnak költőztesési engedélyért a rendőrfőkapitány urhoz.

* **Fürdő használati kedvezmény az iparosoknak.** Az ipartestület elnökségének Czegléd-Sándor urhoz, mint a Szent-László püspök fürdő bérletjéhez intézett azon kérelmére, hogy a gyógyfürdő használatára szorult szegényebb sorsu iparosok részére némi kedvezményt adni sziveskednék; a bérlet ur következő tartalma levélben válaszolt az elnökségnek jóakaratu elhatározása tárgyában. »Az ipartestület tekintetes elnökségének: Azon megkeresésre, hogy az ipartestület kebelébe tartozó szegény sorsu beteg idarosok részére a bérletemben levő Szt. László Püspök-fürdőben díjmentes lakás és gyógyvíz használatot engedélyezzek, mint eddig, úgy ezután szives készséggel fogom megadni kedves kötelességemnek tartva az általam mindig szeretett és becsült iparosságunk tőlem telhető bármilyen sziveséget vagy jótékonyt tehetni. Állandó tisztelettel maradtam Szt.-László (Püspök) fürdő, 1898. ápr. 21. Czegléd-Sándor s. k. bérlet. Ezen jóakarátát és áldozatkésztségét az iparosság iránt hálás köszönettel ismeri el az ipartestület nevében. Nagyvárád, 1898. április hó 23-án. Bertsey György, ipartestületi elnök, Jankovich János ipartestületi főjegyző.

* **A margitta-szilágyosomlyói vasutat építik.** A margitta-szilágyosomlyói vasút építésének ügye már régen huzódik; a törvényhatóságok megszavazták a kisebb-nagyobb segítyt, részvény-aláírás czimén. A vasút építését — legalább kis részben — megkezdik legközelebb. A bihari helyi érdekű vasutak igazgatósága értesítette Biharvármegyét, hogy a szilágy-somlyó-margittai vasút építését megkezdik és pedig ezuttal 6 kilométer hosszúságban. Ez ugyan nagyon csekély, sőt éppen semmi, de kijelenti az igazgatóság, hogy mihelyt a szükséges eljárás be lesz fejezve, az egész vonalat kiépítik.

* **Gondatlanság áldozata.** Tegnap ismét szaporodott egygyel azoknak a szerencsétlenül járt gyermekeknek a száma, akik szülőik vigyázatlanságának esnek áldozatul. Minden egyes ilyen eset tanúbizonysága annak, hogy mennyire szükség van az óvodákra. A tegnapi szerencsétlenség Kigyiken történt, ahol egy kis két éves gyermek *Hoble* Flora szülőinek a gondatlansága folytán a faluban levő tóba beesett s mikor kihúzták, már meg volt halva. A váradi ügyészséget táviratilag értesítették az esetről és a gondatlan szülők ellen a vizsgálatot azonnal megindították.

* **Aki fél a német szótól.** Csak a napokban sorozták be Békésen Körös-Tarcsáról Ladányi Bálintot. A legény azonnal vigasztalhatatlan volt.

— Oda is ember kell! — kezdték vigasztalni.

— De nem leszek én ott ember. Soha se tanulom meg én a német szót.

És ez a félelem azétán a halálba is vitte. Fölkötötte magát. Már nyakát erősen szorította a hurok, amidőn társai ketten is berontottak de a lógó test és a szederjessé vált arc annyira megijesztette őket, hogy az első ijedelemben nem vágta le a kötélről senki. És mire ijedelmükből felocsudtak, a német szó félelmében kimult a körös-tarcsai illetőségű Ladányi Bálint.

Penz kormányozza a világot! Könnyű és biztos módot nyújt az együttműködéshez a m. kir. szab. osztályorszájékban való részvétel, melynek felárusítói Fehér Lajos és Társa (Budapest, Gizella-tér 5.) szerencsesorsjegyek legpontosabb szállításáról biztosítanak. A Fehér Lajos és Társa cég a legjobb hírnévnek örvendő, ennél fogva ajánlatos, hogy a most kezdődő új sorsjátékhoz a megrendelésekről ezen cégnél idejekorán gondoskodjunk, miután a

sorsjegykészlet a nagymérvű érdeklődés folytán apad. Egyebekben felhívjuk olvasóink figyelmét Fehér Lajos és Társa lapunkban foglalt mai hirdetésére.

Legújabb és legfinomabb kalapok megérkeztek Angolországból a tavaszi időnyre Roth M. utóda kalap és férfi divat üzletébe, ahol karlsbadi és pesti czipészek által készített czipők férfi és nő részére kaphatók. Férfi fehérneműk dus választék és méret szerint is kaphatók. 6-0

Aki bosszúból gyujtogat.

— Saját tudósítónktól —

Ismét oly esetről számolunk be, a mely a legszenyesebb indulatok undorító képét tárja elénk. Mert van-e undorítóbb, aljasabb indulat, mint a bosszu, a mely indulat mindig a legpiszkosabb eszközt adja a szenvedélyétől elragadott nyomorult ember kezébe, a gyalázatos megtorlás eszközét és fegyverét.

A legújabb esetről a következőkben számolunk be mező-keresztesi levelezőnk:

Akire sokan haragudtak.

A gróf Csák y-család tulajdonát képező mező-keresztesi birtokot Fleischer Manó haszonbérelti. Ennek a bérlőnek volt egy gazdatisztje, névszerint Spitzer Béla.

Bérlők tudvalevőleg sokat adnak arra, hogy erélyes, vaskezü gazdatisztjeik legyenek, mert haszonnal csakis úgy lehet gazdálkodni a világon mindenütt. Ilyenformán lehetett ez Fleischer-nél is. Hogy aztán a szigorú, erélyes gazdatisztet hem mindenki szereti a tanya népe közül, abban nincs éppen semmi meglepő. A szorgalmas, munkás elem, megelégedett és nyugodt is, ez nem lát a gazdatisztben hóhért; hanem a másféle elem, bizonyára ezt látja és csak is ezt. Ha azután a tanya népe között ludas is akad, még pedig tetten ért ludas, hát csak könnyen érthető, hogy az ilyen agyarkodik, áskálódik az ellen, a kitől félni nagyon oka is van.

A fenyegető levél.

Igy azután, látszólag minden előzmény nélkül, Fleischer névtelen leveleket kapott, vagy három héttel ezelőtt.

A névtelen levél fenyegető tartalmú volt és az volt a foglalatja, hogy azon esetben, ha Spitzert, gazdatisztjét haladéktalanul el nem csapja, kipörkölik mindenéből, de sőt fejére is gyujtják a házat.

Fleischer-t ugyancsak meglepte a levél tartalma, mert nem értette egészen, hogy miért oly elkeseredett a nép Spitzer ellen?

Egyébiránt azonban távolról sem szándékozott a titkos levélíró óhajának eleget tenni, mert Spitzert nagyon is tudta méltányolni, mint lelkiismeretes gazdatisztjét. Hanem a névtelen leveleket, úgy a mint volt, átadta a mezőtelegi csendőrségnek, hogy nyomozzon az a továbbiakra való tekintetből; mert ő, a maga részéről, éppenséggel nem törődött semmit az egész levéllel.

A beváltott fenyegetés.

Nem úgy azonban a levél írója. Ez beváltotta fenyegetését, de borzalmasan,

E hó 19-én éjjel a grófi birtokon levő összes épületek lángborultak. És mielőtt csak hozzá is foghattak volna az oltáshoz, porig égett minden, de minden. Maga a gazdatiszt épület, a mely tökéletesen a lángok martaléka lett.

Az éj közepén, hirtelen támadt óriási tűz-

ből Spitzer és felesége menekültek meg a legnagyobb károsodás révén. Az összes butoraik, berendezésük és ruhánemük, mind, de mind porrá égtek. Azonban még így is csak nagynehezen sikerült nekik, hogy tulajdon életüket megmenthessék. Mert hiszen 4 oldalról gyujtották rájuk a házat, a sötét éjfélen. Az összes kár vagy 3000 forintba rug, ebből azonban közel 1000 frntnyi maguk Spitzerék holmija volt.

A kézrekerült gyujtogató.

Ilyként határozottan meg állapították, hogy szándékos gyujtogatásról van szó; de meg egyébről is; mert a gyujtogató nyilván nem csupán anyagi tönkrejutásra czélt az aljas művével, hanem Spitzerék élete ellen is tört.

Már most ezen az alapon indították meg a nyomozást.

Spitzer csak annyit tudott mondani, hogy egy embert tud, aki különösen haragszik rá; még pedig azért, mivel őt dohány csempészetten érte s ezért őt a pénzügyőröknek jelentette.

Ez az ember pedig Kulcsár Ferencz volt, egy a féle hátramoszítója a tanyai cseleléseknél.

Ezt az embert hamarosan kézre is kerítették, a mikor is — hosszas csürés-csavarás után — apránként beismerete, hogy igenis pusztán a fent elmondottak miatt bosszúból tört Spitzerék romlására és megsemmisítésére.

Erre a vallomásra azután, erősen megvasalva, bekisérték Kulcsár Ferenczet tegnap a nagyváradi kir. ügyészség fogházába.

ZENE és MŰVESZET.

A joghallgatók felolvasó estélye.

Szép számú és előkelő közönség jelenlétében tartották meg tegnap este a joghallgatók a kereskedelmi csarnok dísztermében a harmadik felolvasó estélyüket a jogakadémiai segély-egylet javára. Már maga e szép cél is szép közönséget vonzott oda, azonban a szereplők is mindent elkövettek, hogy ez estély minél fényesebben sikerüljön.

Ez a harmadik estély minden tekintetben felülmulta az előbbi estélyeket s úgy látszik, hogy a jogász-hangversenyek ismét olyan nívójuak lesznek, mint voltak néhány évvel. Volt ugyan néhány kisebb fogyatkozás, ami megzavarta az összhangot, így a gyakori járás-kelés ami bizony sokszor a leghatásosabb jeleneteket tönkre tette, azonban bátran mondhatjuk, hogy ez az estély sikerültség tekintetében, bármelyik ideai hangversennyel egy színvonalon áll.

Az estélynek központja természetesen a harmadik szám volt. A »Szép Ilonka« című melodráma, a mit Korda Boriska szavalt, Géczy Irénke pedig zongorán kísérte.

Ez a pont volt a legsikerültebb, mindenképpen meglepett a kitűnő szavalt, amelynek kedvességét és eredetiségét nagyban emelte a pompás zongora kíséret. Nem mükedvelői, hanem valóságos művészi szám volt ez, amely bármelyik művésznőnek díszére vált volna.

A második zene-szám is nagyon sikerült. Bárdoz Ödön hegedűjátékát dicsérni is felesleges, hiszen ő sokkal ösmeretesebb mintsem, hogy még dicsérni kellene. A Milye Gyula zongora kísérete is jól sikerült s a közönség nem elégedett meg a műsorban levő két számmal, s így az Ernst »Elegiája« s a Hubay I. »Csárdajelenete« után közkívánatra még néhány magyar nótát játszottak.

Sikerült az Örléy Dénes elnöki meg-

nyitója is, aki arról olvasott fel, hogy a jogász ifjuság miatt tartja a felolvasó estélyeket.

Thury László egy kedves kis történetet olvasott fel az ő szokott kedves és könyved modorában általános tetszés között.

Volt még ezeken kívül egy eredeti pont a Medvigy Gáboré, aki saját költeményét olvasta fel. Három költeményt olvasott fel, amelyek közül talán legnagyobb hatást a »Sirhalomnál« cíművel ért el.

A sikerült estélyt Fráter Pál szaválata zárta be, aki Reviczky Gyula remek költeményét »Pán halálát« szaválta, igen nagy hatás mellett.

E minden tekintetben sikerült előadás is nemes czélú büzdítésül szolgálhat a joghallgató ifjuságnak s reméljük, hogy még több ilyen sikerült estélyben lesz a közel jövőben részünk. —8.

IRODALOM.

— Nemzeti Ideal. Magyarország közéleté az ezredik évforduló napjaiban. Ifj. Ábrányi Kornélnak ez a nagyszabású munkája a napokban hagyta el a sajtót s országszerte nagy feltűnést keltett. A művel, mivel politikai jelentőségéről vezércikkünkben mondjuk el véleményünket, e helyennem kívánunk bőven foglalkozni. Csak annyit emelünk ki, hogy a fényes és izléses kiállítás a *Légrády* testvérek előnyösen ismert könyvkiadóhivatalának válik méltó dícséretére. Ára 4 frt.

Igazságszolgáltatás.

Elítelt gyujtogató.

A múlt esztendőben július 17-én Koroj községben nagy tűz volt, leégett *Bulk* Mitru földmives gazdának három kazal szénája. A tűz azonban mindjárt gyanusnak tűnt fel, mert *Bulk* csak néhány nappal azelőtt biztosította szénáját az egyik biztosító társaságnál, természetesen jól felbeesülve a romlott szénát. Eleinte ki is akarták fizetni *Bulk*nak a biztosítási összeget, azonban a csendőrség időközben megejtette a nyomozást, aminek a folyamán azután több gyanusadat merült fel, aminek következtében *Bulk*ot a csendőrség vallatásra fogta.

A csendőrség előtt *Bulk* eleinte semmiről sem akart tudni, mindent tagadott, később azonban amikor rá bizonyították azt, hogy csakugyan ő gyujtotta meg s mikor tanukkal szembesítették, akkor azután megtört s bevallotta, hogy ő gyujtotta meg a szénáját, amelynek már semmi hasznát sem tudta volna venni; előbb azonban biztosította, de már akkor az volt a szándéka hogy meg gyujtja.

Bulk a vizsgálóbíró előtt bevallotta tetteit, azonban a tegnapi megtartott végtárgyalás alkalmával mit sem akart róla tudni és azzal védekezett, hogy ő a csendőrök előtt csak azért vallotta be, mert őt a csendőrök kinozták.

A vádlottnak tagadása azonban semmit sem használt, mert a tanuk mind terhelően vallottak ellene, minek következtében azután a törvényszék *Rádl* Ödön védő ügyvéd remek védő beszéde daczára két évi fegyházra ítélte *Bulk*ot, aki az ítéletet megfellebbezte.

— **Gyilkos orvvadász.** A múlt év szeptemberében a somogyi kálmánczai erdőben lesbe állott két orvvadász: *Baboczay* Pál és *Padisah* Ignác, oly elhatározással, hogy az egyik erdőrt, kire nagyon haragudtak, megszerézzik. Nemsokára látszott a dombon *Kramasztá* Sándor erdész alakja, a ki kutyaival gyanutlanul

az orvvadászok felé tartott. *Baboczay* előtt az erdész se volt valami kedves ember s hirtelen elhatározással, hogy jobb ha ezt is s az erdőrt is lelövi — ráfogta fegyverét s rádúplázott az erdészre, ki rövidesen meghalt. A kaposvári kir. törvényszék *Baboczay* 10 évi fegyházra ítélte s a kir. tábla 13 évre emelte fel e büntetést. A kuria *Andrásovics* Béla elnökle mellett *Székács* Ferencz előadása alapján *Baboczay* büntetését 15 évre emelte fel *Padisah* pedig felmentette.

Hivatalos közlemény.

Hirdetmény.

Nagyvárad város területén az 1896—1898., vagyis 3 évre eszközölt adókievetés óta ujonnan keletkezett üzletek, iparok s egyéb haszonhajtó foglalkozások után 1898. évre felvett adókötelesekre nézve a kir. pénzügyigazgatóság által áttett s minimális kiszámítási javaslattal ellátott III. oszt. kereseti-adó lajstromok az 1883 évi XLIV. t. cz. 18. §-a értelmében 8 napi közszemlére, vagyis f. évi április hó 24. napjától május hó 1. napjáig bezárólag, a városi adóhivatal 10. sz. szobájába azon figyelmeztetés mellett tételnek ki, miszerint érdekeltek a jelzett lajstromokban terhükre előirt kiszámításokat ott megtekinthetik s az őket, vagy másokat illető javaslatokra nézve netalán észrevételüket a fent kitett határidő alatt írásba foglalva, a kir. pénzügyigazgatóságnál, később pedig adókievető bizottságnál szóval megtehetik.

Figyelmeztetnek azonban az érdekelt adóköteles polgárok, hogy a javaslatokban megállapított minimális tételek csakis okmányolt adatok alapján lesznek esetleg az illetékes felszámolási bizottság által leszállíthatók.

Nagyvárad, 1898. április hó 22-én.

Bordé Ferencz,
adóügyi tanácsos.

IPARÜGY.

Az ipartestületi előjáróság ülése.

Az ipartestület előjárósága folyó hó 21-én Bertsey György elnökle alatt tartott rendes havi ülésében az elnöki jelentésben előterjesztett következő ügyek kerültek tárgyalás alá.

Pénztári jelentés márczius hóról bevétel 621 frt 12 kr, kiadás 612 frt 16 kr, pénztári maradvány 8 frt 96 kr.

Az elnöki jelentés mély részvétellel említi néhai Hann László előjárósági tagnak elhalálozását, ösmert ügybuzgósága és sok egyéb polgári érdemeinek elismerésül emlékéit jegyzőkönyvben örökítették meg.

A kebelbeli csizmadia és cipész iparosok által alakított bóraktár szövetkezethez a testület 100. részvénynek aláírása, illetve 2500 frttal járul s az előjáróság e határozatát egy e czélra összehívandó rendkívüli közgyűléshez elfogadás végett be fog terjeszteni.

Elvben elfogadták, s az elnökséget megbízták és egy ipartestületi hitel szövetkezet előmunkálataival.

A pozsonyi ipartestület által megindított azon országos mozgalomhoz hogy az iparkamarák a kereskedelmi kamaráktól elválasztassanak és önállósítsassanak, a hozzájárulás a felsorolt okok alapján egyhangulag kimondatott.

Az esztergomi ipartestületnek az »iparos nyugdíj-intézet« felállítására vonatkozó ügyben, a keresk. miniszteriumhoz beterjesztendő kérvényben felsorolt módzatok mellett a hozzájárulást egyhangulag mondotta ki az előjáróság.

A rimaszombati ipartestület zászlószentelesre vonatkozó meghívója és a helybeli ipariskola igazgatóságának azon jelentése, hogy márczius hóban tanonczok részéről bejelenteni való igazolatlan iskolai mulasztás nem történt, — tudomásul vétettek.

Weiszlovics Adóif és fia temetkezési intézet czégnak, egy szegény iparosnak díjtalan eltemetéseért köszönetet szavazott és őt rendbeli számlára 74 forint 25 krt utalt ki az előjáróság.

REGÉNY-CSARNOK.

AZ ARANY CSEREBOGÁR.

Irta: Poe Edgar. Fordította: Vaday József.

Pár órai nyugalom s némi erősítő magunkhoz vétele után ismét utra indultunk a hegyek közé. Mindhárman egy nagy zsákot vitünk. A kutya által hűségesen őrzött kincset zsákokra szedve hazaczipeltük, ott hagyva még a gödröt is behúzatlanul.

Pirkadni kezdett a hajnal a fák tetején, mire Legrand viskóját elértük.

A rendkívüli izgatottság miatt egyikünk sem birt aludni, bármennyire szükséges lett volna a pihenés. Nekiestünk a kincs megszámlálásának.

A láda színig tele lett a zsákok tartalmával s a nap jó része eltelt a leltározásban. Ékszeresek, pénz össze-vissza volt benne keveredve, először hát ezeket válogattuk szét.

Álmodni sem mertünk volna még tegnap ily kincshalmazról. Több mint 450 ezer arany dollár volt abban régi pénzekben. Francia, spanyol, német aranyak, angol quinták. Nehány felismerhetetlen írásu, igen súlyos régi pénz is volt benne. Csak amerikai pénzre nem birtunk benne találni.

Sokkal nehezebb volt az ékszerek értékét csak hozzávetőleg is meghatározni. Száztíz darab gyémántot olvastunk meg, közte néhány bámulatos szépségűt; tizenhét kitűnő fényű rubin, háromszáztíz igen szép smaragd, huszonegy zefír és egy opál. Mindezen ékszerek keretei kalapácsütések által mintegy szét voltak zúzva, oly czélből, hogy felismerhetetlenekké legyenek.

Volt aztán a ládában mintegy kétszáz gyűrű és női fülbevaló, harmincz óraláncz, nyolczvanhárom aranykereszt, mind igen súlyos, massiv munka, arany vésetű poharak, kardmarkolatok s egyéb dísz tárgyak. Régi és igen becses órák, mind vert aranyból, többnyire értékes kövekkel kirakva.

Szóval csak úgy hozzávetőleg is mintegy másfél millió dollárra lehetett becsülni legelső számításal is a láda tartalmát.

A lelet tehát be volt végezve. Legrand most aprólékosan elbeszélte, hogyan jött a kincs létezésére.

— Ön emlékezik ugyebár arra az estére, amikor én egy haszontalan darabka pergamenre lerajzoltam a cserebogarat. Ön egy halálfejhez hasonlította s én kénytelen voltam magamban elismerni, hogy van valami igazsága. De az Ön gunyolódása, az a fitymálás, amivel rajzolás képességemet illette, bántott... mérgemben tűzbe akartam dobni a pergament, amikor... amikor valóban egy halálfejet vettem rajta észre épen azon a tájon, ahová én a cserebogarat rajzoltam. Csakugyan a rajz részletei is egészen véve egy koponyát ábrázoltak.

Gyertyát vettem elő és aprólékosan vizsgálni kezdtem a pergament. Megfordítva azt, a tulsó oldalon egészen olyan alakot vettem észre, mint a minőt én az egyikre rajzoltam. Rendkívül meglepett ez a hasonlóság annál inkább mert nemcsak a körvonalakra, de az alak arányára nézve is egy tökéletes emberi koponyát ábrázolt.

Minden meglepetés daczár is vizsgálódni kezdtem s valami összeköttetést kerestem az ok és okozat közt. Egy bizonyos volt előttem. Az, hogy a pergamenen eddig semmiféle rajz nem létezett, míg én a bogár lerajzolásához nem kezdtem. Jól emlékszem, hogy a rajzolás előtt többször megfordítottam a papírt s ha lett volna valami rajta, bizonyára észrevettem volna azt.

(Foly. köv.)

TAVIRATOK.

Ő Felsége és Vilmos cs. Drezdában.

Budapest, ápril 23. (Saját tud. táv.) Drezdából sürgönyzik: Ő F e l s é g e és V i l m o s német császár ma ide érkeztek. A két uralkodót Albert fogadta. Előbb a német császár, utánna királyunk érkezett meg. Bevonulásukkor nagy óvácziókban részesültek.

A belga királyné beteg.

Budapest, április 23. (Saját tud. táv.)
Brüsszelből sürgönyzik: Mária Henriette királyné influenzába esett és ágyban fekvő beteg.

A háború.

Budapest, április 23. (Saj. tud. táv.)
Washingtonból sürgönyzik: Mac Kinley elnök kiáltványt bocsátott ki, melylyel a semleges hajóknak 30 napi haladékot ad arra, hogy ez alatt a körülmények között elhagyhassák, továbbá törvényjavaslatot írt alá, mely szerint 100.000 önkéntest hívnak be szolgálatra.

Budapest, április 23. (Saját tud. táv.)
Brestből sürgönyzik: A kormány elrendelte, hogy mihelyt a spanyol-amerikai háborút megüzenik, az északi hajórajt fel kell fegyverezni. Az atlanti hajóhadosztálynak az ellenségeskedések alatt mindig az Ontillák közelében kell tartózkodnia.

Budapest, április 23. (Saj. tud. táv.)
Madridból sürgönyzik: Mária Krisztina királyné tegnap egész este folytatta a tanácskozásokat egyes politikusokkal. Weyer tábornok a palota elhagyásakor nagyon tartózkodónak mutatkozott. Polavieja tábornok késznek nyilatkozott, hogy mint mindig, most a veszély idejében is betölteni az őt megillető helyet. A tábornok nagyon bizik a spanyol fegyvereknek sikerében tengeren és szárazon, valamint a kubai önkéntesek lojalitásában és a kormány intézkedésében. A politikai tüntetések Madridban még tartanak. Este nagy tömeg zászló alatt a francia nagykövetség elé vonult, éljenezte Patenoire francia nagykövetet és azt kívánta, hogy jelenjék meg az erkélyen. Minthogy a nagykövet nem volt odahaza, a tüntetők a lapok szerkesztősei elé vonultak. Később közel 6000 főnyi tömeg számos zászlóval vonult keresztül az utcákon és lelkesen kiáltották: »Éljen Spanyolország! Le a yankeekkel! A háborút akarjuk!« Az Egyesült Államok zászlaját Sagasta miniszterelnök palotája előtt élénk tetszés közben elégették és élették Sagastát. Minthogy a rendőrség nem lépett közbe, a tömeg mind inkább növekedett; rendezettség azonban nem történt.

Budapest, április 23. (Saját tud. táv.)
New-Yorkból jelentik: A köztereken toborzanak. A magyarok a spanyolokhoz huznak és nem állanak a csapatok között. — Mac Kinley — hír szerint — indítványozni fogja azt, hogy a háborút izenjk meg.

KÖZGAZDASÁG.

TÖZSDE.

— A »Tiszántul« eredeti távirata. —

Gabonatözsde.

Készaru búzában az irányzat szilárd volt.

Határidők.

Budapest, április 23.	
Buna ósire	10.46
Buna tavasira	14.05
Temper	5.72
Rous ósire	5.86
Zab ósire	7.50

Értéktörde.

Budapest, április 23.	
Az irányzat szilárd.	
Déli vasút	353.60
Rimamurányi	247.1/2
Magyar jelzőlog	608.—
Magyar lezártóló	249.1/2
Iparbank	101.25
Budapest körúti	380.1/2
Kereskedelmi bank	1404.—
Vilamos vasút	268.—
Sajótarjáni	598.—
Waggon-köcsön	098.26

Bécs, április 23.

Az irányzat szilárd.	
Ostr. hitel	842.—
Magyar hitel	868.1/2
Államvasút	841.1/2
Birodalmi mártá	58.96

Hivatalos arfolyamok

a budapesti áru- és értéktörde 1898. április 23-án.

Magyar aranyárúdek 4%	120.—
Magyar koronajárúdek	98.85
Magyar vasúti kölcsön aranyban 4 1/2%	119.—
Magyar vasúti kölcsön forintban 2 1/2%	100.25
Magyar lezárt vasúti államkötvény 1876-80	121.50
Magyar költőkezesítési kötvény 4%	97.50
Italmérségi jog megváltási kötvény	100.60
Norvici-államon költőkezesítési kötvény	97.50
Magyar nyeresémi sorjegy-köcsön	160.—
Visszaszállítási és szociális sorjegy köcsön	136.50
Ostrák járadék papírban	101.—
Ostrák járadék forintban	101.75
Ostrák járadék aranyban	121.53
Ostrák korona járadék	101.76
1890. Ostrák államkötvények	145.25
Ostrák magyar bank-sorjegy	920.—
Magyar hitelkötvény	3 5/25
Ostrák hitelkötvény részvény	355.—
Páris vista	344.65
20 márkás arany	955.—
Német birodalmi mártá	58.90
London vista	126.15
Páris vista	47.75
20 márkás arany	11.78

A szociális részlele.

Dr. VUCSKICS GYULA.

NYILTTER.

!!Elegáns férfi-szabó üzlet!!

Van szerencsém a n. é. közönség b. tudomására hozni, hogy helyben **Olaszi, Fő-utca, Apáczá-templommal szemben** (volt Nemzeti Kaszinó alatt) a mai kor kívánalmainak megfelelő

férfi-szabó üzletemet

a legújabb divatu francia és angol szövevekkel a meglévő időnyre gazdagon felszereltem.

Évek hosszú során át e téren szerzett tapasztalataim, valamint azon körülmény, hogy szöveteimet **csak a legjobb és legիրnevesebb bel- és külföldi gyárakból** szereztem be, lehetővé teszik, hogy igen tisztelt megrendelőim legfokozottabb igényeinek is megfelelhessenek.

Midőn nagybecsű rendeléseiket kérem, biztosítom ama törekvésemről, hogy a legelegánsabb szabás és legjobb munka s lehető legjobb árak számítása által nagybecsűlt bizalmukat kiérdemeljem. Nagybecsűlt megbízásait kérve, maradtam

kiváló tisztelettel

Barabás Szylveszter.

Dr. Högyes-féle

az egész világon szabadalmazott higiénikus asbest talpbatet

Egy talpmány, mely hosszas kísérletek és fáradságok eredménye hivatalos, hogy az emberi test legényvesztőbb részét megóvja a **meghűléstől**. Nincs többé **tyukszem, bőrkeményedés, lábfejtörés, lábégés**, meg van védve **hideg vagy meleg és lábizzadás** ellen az, ki cipőjét **dr. Högyes-féle szabadalmazott Asbest talpbatettel** látja el. **Csuszban szenvedőknek és köhögésre ingerülteknek** megbecsülhetően érteki. Az **Asbest talpbatet** kitűnőleg jobban bizonyítja, hogy a cs. és kir. kőris hadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig **22500** pár szállított. Aza párként **1** ft **20** kr. gyermekeknek **60** kr. Széküldés csakúgy utánvetellel. Felvilágosítások és prospectusok ingyen.

Általános Asbestáru-gyár betéttársaság Budapest, VI., Sziv-u 18.

Horváth János

szücsmester,

üzlethelyiség és kalap nagyraktár
Nagyvárad, Olaszi, Fő-utca,

Orsolya-zárdával szemben.

Téli ruhákat és szőnyeget nyári megörzésre szücs üzletében kezeség mellett elfogadók.

Tisztelettel

HORVÁTH JÁNOS,

127 3-3

szücsmester.

Pompás

Kanári-előénekeseket

küld utánvétel mellett,

éneklő képességökhöz mérten

8-20 Mark értékben.

8 napi próbaldó.

Ugyancsak czélszerű **kalitkákat,**

(Gesangs und Rollerkäfig)

melyeket minden nagyobb kiállítás

kitüntetett.

Árjegyzék ingyen.

W. HEERING, St.-Andreasberg

(Harz) 427.

8-10

297/1898.

Árverési hirdetmény. Alulírott kiküldött bírósági végrehajtó ezennel közli, hogy a nagyváradvárosi kir. törvényszék 1897. évi 14026. számú végzésével Brand Mór felperes részére Feldheim Israel s neje alperes ellen 1000 frt — kr. követelés és jár. erejéig elrendelt biztosítási végrehajtás folytán, alperestől lefoglalt 1118 frt — krajczarra becsült ingóságokra a nagyvárad városi kir. járásbírószág 7855-98 sz. végzésével az árverés elrendeltetvén, annak felülfoglaltatók követelése erejéig is, amelynyiben azok törvényes zálogjogot nyertek volna alperes lakásán Kolozsvári utca 2. sz. a leendő meg-tartására határidőül 1898 évi április hó 25. napján délelőtt 10 órája tüzetik ki, a mikor a bíróság lefoglalt szobabutorok s egyéb ingóságok a legtöbbet ígérőnek készpénz fizetés mellett, szükség esetén becsáron alul is elfognak adatni.

Felhívom mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtó követelését megelőző kielégítéshez tartanak jogot, a menynyiben részükre foglalás korábban eszközöltetett volna és ez a végrehajtási jegyzőkönyvből ki nem tűnik, elsőbbségi bejelentéseiket az árverés megkezdéseig alulírt kiküldöttől vagy írásban beadni, vagy pedig szóval bejelenteni tartoznak.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján kifüggesztését követő naptól számítatik.

Kelt Nagyváradon, 1898. évi április hó 13. napján.

Batig Ferencz,

150 1-1

kir. bír. végrehajtó.

Tisztán kezelt pergetett

CSEMEGE MÉZEM

kizárólagos elárúsításával Nagy-Váradon ezentul **Kádár János** ur füszerkereskedése a **Vereskereszthez** foglalkozik, igen kérem t. cz. vevőimet becses megrendeléseiket hozzá intézni. **1 kgr. pergetett méz ára 50 kr. üveggel 70 kr.**

Sályi, 1898 április hó.
BENCSIK SÁNDOR.

Elvállal házak évi kezelését.

BIHARI S.

vizvezeték berendező és épület bádogos.

N.-Teleki-utca 423.

Elvállal teljes fürdő-berendezéseket, épület-bádogos munkát, csatornázási és electrotechnikai berendezéseket.

Valamint javításokat is jutányosan eszközöl.

Elvállal házak évi kezelését.

Legszebb faj

csemege szőlő,

legnemesebb faj almák

és mindennemű déli gyümölcsök.
— Ajánlom még tisztán kezelt, természetes

hegyi-boraimat,

a következő legolcsóbb árban:

Asztali ó-bor	literje 30 kr.
Asztali ó-bor, I.	„ 32 kr.
Magyarádi ó-bor I.	„ 40 kr.
Magyarádi peesenyebor	„ 48 kr.
Ménési veres bor	„ 44 kr.
Ménési veres bor, I.	„ 64 kr.
Magyarádi új-bor, I.	„ 34 kr.

100 liter kitünő asztali ó-bor:

20, 21 és 22 frt.

Mindennemű üvegelt csemege, aszú és pezsgő borok a legolcsóbb árban. A legolcsóbb s legjobb „MATILD” és „BAROSS” forrás ásvány-gyógysavanyúvizek nagy raktára.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítettek

Kiváló tisztelettel:

MERTZ NÁNDOR,
Nagyváradon, N.-Körös-utca,
(Mertz-ház.)

113 5-5
Telefon összeköttetés.

Richter-féle Horgony-Pain-Expeller

Limiment, Capsici comp.

Ezen hírneves hárszer ellenük az idő meggyőzőkés-nak, mert már több mint 27 év óta megbízható, fájda-lomcsillapító bedörzsiókként alkalmazták, kőszvényél, csigánál, tagzúzódásnál és megfázásoknál és az orvosok által bedörzsiósként is mindig gyatrabbban rendelkezik. A valódi Horgony-Pain-Expeller, Gyakorta Horgony-Limiment elnevezés alatt, nem titko-szer, hanem igaz népszerű hárszer, melynek egy hárszerben sem kellene hárjoni. Gyakortaiban készletben van: 10 raktár: 40 kr., 70 kr. és 1 ft. üvegekben árban májdem minden több kisebbet is üvegekben van forgalomban. Mi nem akar megkérődni, az minden egyes üveget „Horgony”-vegyés és Richter cég legyő-zés nélkül máj nem valódi utasítás vissza.

RICHTER F. AD. társas. ca. és kir. udvari szállók. RUDOLSTADT.

Jelzálogkölesönt

filoxera által elpusztított szőlők ujonani befásítására 5%, termő szőlőkre 5%, városi és nagyközségbeli házakra 5 és 6%-ra.

Földbirtokra:

65 évi törlesztésre	4 3/4%
63 1/2 „ „ „	4 1/4%
50 évi törlesztésre	5 %
30—40 évi törlesztésre	6 %
20—30 évi törlesztésre	7% mellett

ajánl és felvilágosítást nyújt 20 kr. vá-lasz bélyeg ellenében Horváth Ede

64 21-0
Pilis-Csabán.

Legnagyobb nyeremény

legszerencésőbb esetben

1.000,000 korona.

Az összes 50,000 nyeremény JEGYZÉKE.

A legnagyobb nyeremény legszerencésőbb esetben **1.000,000** korona

A nyeremények részletes beosztása a következő:

Készpénzben fizetendő	Jutalom	Korona
1	1	600000
1	nyer. á	400000
1	„	200000
2	„	100000
1	„	90000
1	„	80000
1	„	70000
2	„	60000
1	„	40000
5	„	30000
1	„	25000
2	„	20000
3	„	15000
31	„	10000
67	„	5000
3	„	3000
432	„	2000
763	„	1000
1238	„	500
90	„	300
31700	„	200
3000	„	170
4000	„	130
50	„	100
3900	„	80
2900	„	40
50,000 nyer. és jut. összegben		13.160,000

melyek hat húzásban sorsoltatnak ki.

A második nagy magy. kir. osztályorsjáték nem-sokára ismét megkezdődik és

100,000 sorsjegyre **50,000** nyeremény

ujból

jut, vagyis az oldalt levő nyereményjegyzék szerint az összes sorsjegyek fele feltétlenül nyerni fog.

A nyerési esélyek tehát, amint már általánosan ismeretes, óriásiak.

Szives mielőbbi megrendeléseknél eredeti sors-jegyeket a tervszerű eredeti árban és pedig:

egy egész I-ső oszt. eredeti sorsjegyet	6.- frt
„ fél „ „ „	3.- „
„ negyed „ „ „	1.50 „
„ nyolcad „ „ „	— .75 „

küldünk szét utánvéttel, vagy a pénz előleges bekül-dése ellenében.

A húzások után megküldjük tisztelt vevőinknek a hivatalos húzási jegyzéket, hivatalos tervezetek pedig díj-talanul állanak előre is rendelkezésre. Amint ismeretes a húzások a magy. kir. kormány ellenőrzése mellett nyilvánosak és azoknál mindenki megjelenhetik.

Kiváló szerencse

kedvezett főurudánk az I. magy. kir. osztályorsjátékban, a mennyiben már az előző osztályokban (az első öt osztályban) **100,000, 30,000, 5000,** vala-mint számos **2000, 1000, 500** és **300** koronás nyere-ményt nyertek főurudánkban, melyeket a szerencsés nyerőknek ki is fizettünk.

Ajánlatos ennélfogva a II-ik magy. kir. osztály-sorsjáték I-ső húzásához a megrendeléseket mielőbb hozzánk juttatni. Emlékeztetünk az első sorsjátéknál hangoztatott azon többszöri figyelmeztetésünkre, hogy röviddel az első osztályú húzás előtt az első osztályú sorsjegyek elkelnak és igazunk is volt, mert még köz-velten az első osztály húzása előtt a bel- és kültöld elárasztott bennünket rendelményekkel olyannyira, hogy a későn érkezőket legnagyobb sajnálatunkra már nem eszközölhattuk.

Kérjük tehát a rendelményeket az első osztályhoz mielőbb, mindenesetre azonban legkésőbb

április hó 29-éig

hozzánk beküldeni, mert csak ez esetben ígérhetjük ezek biztos eszközölését.

110 8-12

Török A. és Társa

a magy. kir. szab. osztályorsjáték főelárusító

Budapest, V., Váci-körut 4/A.

Csődtömegek eladása!!!

A n. é. közönség b. tudomására adom, hogy két üzletet csődtömegben megvettem, a melyben csupa **finom áruk** vannak, mint

női ruha szövetek

nagy választékban. Ottomán **selymek, bársonyok**, plüsch és ugy rövid áruk is mint csipkék, szalagok, férfi ingek stb. az összes árukat a beszerzési ár **feléért** vagyis **50%** ár **vesztéssel** kiárusítom kicsinyben.

Fölhivom a n. é. közönséget e ritka alkalom kihasználására és kérem b. meglátogatásaikat.

184 3-3

kiváló tisztelettel

LUSZTIG ÁBRAHÁM,

Nagypiaczter.

Némethy-ház.

Nagyvárad-Szöllősi Gőz-Sörgyár

Pecze-Szöllős (Nagyvárad mellett.)

Van szerencsénk a n. é. fogyasztó közönségnek a főzdeknben készült **kitünő** minőségű, erősen főzött és megfelelőleg érelt

László- és Márcziusi sört

ajánlani.

Tekintve, hogy az ősz folyamában tetemes költséggel nagy szabásu és kitünő rendszerű **új ászok és jégpinczét** építettünk, azon kellemes helyzetben vagyunk, hogy minden tekintetben kifogástalan, kitünő termékünkkel a legmesszebb menő igényeket is kielégíthetjük.

Megrendeléseket úgy hordók, mint 50 palaczkot tartalmazó ládákban közvetlen gyártelepünkön Pecze-Szöllősen (Nagyvárad mellett) avagy városi irodánkban Nagyváradon fogadunk el.

Nagyvárad-városi vevőinknek a sört saját fogatunkon házhoz szállítjuk. 106 14-15

Árjegyzékkel kívánatra készséggel és bérmentve szolgálunk.

Kérve a n. é. közönségnek további szives pártfogását, maradunk szolgálatára készen.

Kiváló tisztelettel

Nagyvárad-Szöllősi Gőz-Sörgyár.

Üzlet-átvételi értesítés!

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy Bémer-téri Grunwald-házban levő **HIRSCHL H. cég czipő-üzletét** átvettem,

kalap- és uri-divat cikkekkel

a mai kor legmagasabb igényeinek megfelelően kibővítvé

Hirschl H. utóda PÁRTOS ARNOLD cég alatt

tovább vezetni fogom.

Elvem a legjobb minőségű árukat tartani és a legjutányosabb áron árusítani.

Dús választék: Carlsbadi és párisi különlegességek női-, férfi- és gyermek **czipőkben**. Legujabb divatu **kalapok**. Férfi- és gyermek **fehérneműek**. Legizlésebb **nyakkendők**. Francia batiszt és vászon **zsebkendők**. Glacé angol és selyem **keztük** Női, férfi és gyermek **harisnyák**. **Esernyők** gyári raktára stb.

Midőn még a t. vevőközönség szives figyelmét elődöntől átvett **5000** pár női-, férfi- és gyermek **czipőkre** felhivom, melyeket **40 százalékkal** olcsóbban árusítok ki, — b. pártfogásukat kérve, vagyok

kiváló tisztelettel

Pártos Arnold.

A BIKSZÁDI

ásványos gyógyvizet,

mely **egyedüli** a maga nemében, több hírneves egyetemi orvostanár és hírneves vidéki orvosok, hatásánál fogva fölébe helyezik a **külföldi és drága Selters és Gleichenbergi vizeknek**. Gyógyító hatása a **BIKSZÁDI ásványos gyógyviznek** kitűnően bevált idült és heveny légsőhurut, hangszálag hurut, **vérköpés** ellen. Nagy konyhasó tartalmánál fogva, **vérhányás**, tüdőcsúcs hurutnál és kezdődő **gümőkornál**, továbbá kitűnő eredményt értek a **bikszádi víz** alkalmazása által **emészthetlenség**, idült- és heveny gyomorhurut, máj és epe hólyagbántalomnál, a **beleik** renyhe működésénél, vesehomokban szenvedőknél, a nyirok renyhe keringésénél, valamint görvélykóros daganatoknál, heveny- és idült női bántalmaknál mint specificum vált be.

Árlappal és ismertető könyvecskével bérmentve szolgál:

Bérlők: **ALMER LAJOS és KÁROLY, a kútkézelőség,**
nagybányai lakosok. Bikszád, Szatmár megye.

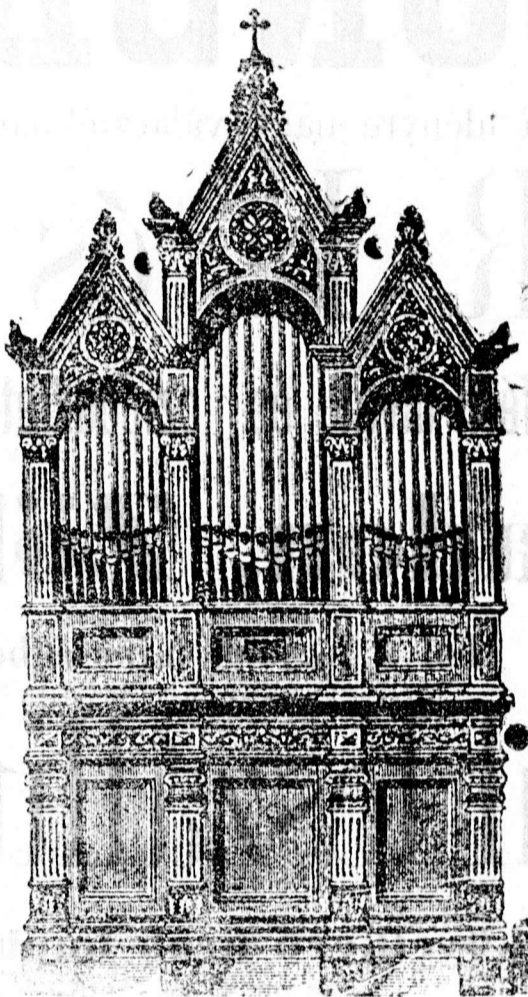
Kapható **Nagyváradon, Kádár János és Wurst József** urak fűszer üzletében.

Az alant írt legjutányosabb árak mellett, **házhoz szállítva:** egy üveg $\frac{1}{2}$ literes **bikszádi víz 14 kr.**, ha az üveget visszaadjuk **11 kr.** Egy üveg 1 literes **bikszádi víz 22 kr.**, ha az üveget visszaadjuk **16 kr.** Egy láda 40 $\frac{1}{2}$ literes üveg **bikszádi víz 5 frt 20 kr.**, a 40 üres üveget ha visszaadjuk **3 frt 70 kr.** Egy láda 25 1 literes üveg **bikszádi víz 5 frt 20 kr.**, a 25 üres üveget ha visszaadjuk **3 frt 70 kr.**

131 10-10

FRIEDL LIPÓT

ORGONA, ZONGORA ÉS HARMONIUM MŰÉPÍTÉSZ
Nagyváradon, Szent-János-utca 332. szám alatt.

Miután czégem közel **20 évi** főnállását elérte, mely idő alatt **16-nál több új orgonát** építettem s számos javításokat eszközöltem.

Mint eddig ugy ezután is főtürekvésem leendő jó, szolid és lelkiismeretes munka által a n. é. megrendelő közönség megelégedését kiérdemelni.

Kiválóan a főtisztelendő papság becses figyelmébe ajánlom **templomi orgonák** készítésére a legjobbnak bizonyult **pneumatikus** vagy **mechanikus** szerkezettel a leglelkiismeretesebben készítek.

Ugyszintén **fis-harmoniumokat** készítek tetszés szerinti változatokkal. Különböző árban.

Saját felügyeletem mellett eddig **Balmaz-Ujváros, Furta, Esztár, Füzés-Gyarmat** és **Komádi** egyházközség részére a legnagyobb megelégedésre készítettem új orgonákat.

Készítményeim több kiállításon lettek **kitüntetve.**

Szives pártfogást kérve
102 6-10 tisztelettel

FRIEDL LIPÓT,

orgona és zongora műépítész.

Ezen sorsjáték 6 osztályra osztott össznyereménye a következő:

nyeremény.	korona		korona	
	nyeremény	nyeremény	nyeremény	nyeremény
1	600,000	1	25,000	
1	400,000	7	20,000	
1	200,000	3	15,000	
2	100,000	31	10,000	
1	90,000	67	5,000	
1	80,000	3	3,000	
1	70,000	432	2,000	
2	60,000	763	1,000	
1	40,000	1238	500	
5	30,000	90	300	

31700 nyeremény a **200** kor. 3900 nyeremény a **170** kor. 4900 nyeremény a **130** kor. 50 nyeremény a **100** kor. 3900 nyeremény a **80** kor. 2900 nyeremény a **40** kor., összesen

50,000 nyeremény
13.160,000 korona összegben.

BIHARI EDE

Magy. kir. szabadalmazott

osztálysorsjáték

főelárusító helye.

Elküldök utánvétellel vagy a betétösszeg előleges beküldése ellen (postaltalvánnyal vagy ajánlott levélben)

I. osztályu eredeti sorsjegyet

egy egész 6.- frt	egy fél 3.- frt.	egy negyed 1.50 frt.	egy nyolczad — .75 kr.
----------------------	---------------------	-------------------------	---------------------------

A hivatalos terv minden megrendelőnek ingyen mellékeltek. A húzásjegyzéket mindjárt a húzás után felszólítás nélkül beküldöm.

Megrendeléseket kérem minél előbb a sorsjegyek eladásával megbízott főelárusítónak

BIHARI EDE BUDAPEST,
Kerepesi-ut 20.

beküldeni.

A most befejezett első sorsjátékban több nagy nyeremény között a **600.000 korona**

a **69.686. számra**, a **60.000 korona** a **23.772. számra** nálam nyeretett és általam

fizettetett ki, így tehát főárudám jogosan nevezhető a **legszerencsésebbnek.**

50.000 nyeremény.

sorsjegy

100.000

UJDONSÁGOK!

A tavaszi idényre nagy választékban megérkeztek

NÁDOR L. és TÁRSA

férfi-divat és czipőüzletében

Nagyváradon, Zöldfa-utca,

hol a legjobb minőségben

rendkívül leszállított árban

a következő áruk kaphatók:

legujabb divatu zöld és barna bőrből készült czipők,

férfi sárga fél és egész fűzős czipők,

női és gyermek czipők, salon és reggeli czipők,

legujabb divatu kalapok,

ingek, gallérok, nyakkendők, tuorista-ingek, sétabotok,

esőernyők, férfi-keztyűk, harisnyák,

zsebkendők és illatszerek.

89 10-10

TELEFON!

Telefon!

Valódi Pichler-féle kalapok raktára.

Tisztelettel

NÁDOR L. és TÁRSA.